

Fosfor – žhavé téma, které „hýbe“ Evropou, ale v ČR jsme stále schopni je účinně uchladit.

Od začátku roku 2016 se vede v české, nejen odborné veřejnosti, bohatá diskuse na téma odtokových koncentrací nutrientů (dusík, fosfor), z komunálních čistíren odpadních vod a jejich zpoplatnění, a dále pak na téma zpoplatnění odběru vod z vod podzemních a vypouštění nečištěných odpadních vod do vod povrchových. Začaly se objevovat první odhady ekonomického dopadu, v říjnu 2015 na MŽP, publikovaného návrhu novely „Vodního“ zákona.

Je zřejmé, že reálně uvažující člověk, natož pak odborník musel, při znalosti situace, jistou akci ze strany MŽP očekávat, když se dařilo více než 18 let držet metodiku poplatků na stejné (v případě fosforu iracionálně), stanovené cenové hladině, ale předložený návrh svým pojetím předčil veškerá očekávání. Absence širší odborné diskuse před vydáním „novely“ a především zpočátku sebevědomý postoj MŽP, byly spouštěčem různých aktivit ve všech kruzích, kterých se toto téma existenčně dotýká. Kromě líčení různých spekulativních názorů laiků, popisujících například katastrofický nárůst cen vodného a stočného, se objevily, ovšem v menší míře i pokusy o realistické posouzení stavu oboru a možností naplnit „literu“ příslušné části, navrženého zákona na současných čistírnách odpadních vod (dále jen ČOV).

Jeden z takových pokusů, odborníky z CzWA, operativně svolaný diskuzní seminář s názvem: „**Možnosti optimalizace procesu odstraňování dusíku a fosforu na současných ČOV**“ (02/2016, AQUATIS, Brno), kde byly s příslušným komentářem presentovány výsledky provozních experimentů na testovaných, reálných ČOV, vedl a hned dodejme **nezasloužené**

, přímo k eskalaci, tentokrát však již úžeji zaměřené diskuse nad objektivními možnostmi snižování odtokových koncentrací fosforu na současných ČOV a nad náklady s tímto spojenými.

Pověstné „čertovo kopýtko“ spočívalo především v uvedení intervalu hodnot koncentrací fosforu **0,2 – 1,0 mg/l**, které jsou, ovšem za přesně definovaného a známého stavu stokové soustavy, dlouhodobě a běžně, dosahované na několika zmíněných sledovaných ČOV. Nebylo chybou autorů jedné z dotčených přednášek, uvedení dosažených výsledků, ale problém lze spatřovat ve vytržení hodnoty **0,2 mg/l P_{celk.}** z kontextu celého referátu a uvádění této hodnoty pracovníky MŽP, jako **běžně dosažité** lné, na veřejných fórech, obhajujících uvedenou novelu zákona a dokonce, jako autorem textu

doporučený interval pro tabulku „BAT“, aktualizovaného NV. Tento zavádějící krok obhájců „novely“ na MŽP, poškodil nejen autory popisovaných a dodejme, trvale úspěšných, provozních testů, ale podle mého názoru i do budoucna zkomplikoval případnou debatu nad novou a racionální verzí novel dotčeného zákona a NV, které, podpořeny i kroky v investiční politice státu, budou v nejbližší době jistě nezbytné. Zde je nutno uvést, že autor dotčené přednášky v souladu se společným stanoviskem dotázaných členů odborné skupiny REP, odmítá číselné hodnoty pro výklad a formulaci vlastností „BAT“, viz rozhovor ve VH 02/2016, protože se jedná o nesmyslný protimluv. Tyto by se mohly za jistých okolností stát nástrojem sankcí, a to přece není cílem. Pro požadavek „BAT“ v nových stavebních aktivitách stačí pouze slovní formulace a povinnost závazku podle „BAT“ (časově proměnný stav pokroku v oboru), postupovat. Výsledek provozu i takto vybudované ČOV záleží především na kanalizaci, obsluze a kázni, případně napojených průmyslových znečišťovatelů. S nekázní ani tabulka „BAT“ nic nezmůže. Pro orientaci úředníků by měl stačit určený „cíl potřebné ochrany recipientu“, daný lokálními podmínkami, případně odborně konzultovaný v komplikovaných situacích. Jak tohoto cíle provozovatel nebo projektant dosáhne je jejich věc a věc smluvní záruky dodavatelů stavby. Horní mez povolení by pak, stejně jako dnes, určovaly emisní standardy dle velikosti zdroje. Paušální „BATy“, stanovené s ohledem na blíže nespecifikované, „sociální“ aspekty! Vedly už v několika konkrétních případech k ohrožení zásobování vodou, jak je zasvěceným jistě známo.

Nemá smysl tajit, že bude nutné uvedený zákon i NV novelizovat a vložit do nich tentokrát i „motivační“ prvky k podpoře investic do účinnějšího **odstraňování – zachycování** fosforu z odpadních vod na ČOV, protože to je jedna z klíčových cest k jeho recyklaci, o které se ve stále větším měřítku musí uvažovat. Ve spojení s aplikací kalů z ČOV do půdy, je to cesta, která je mnohem levnější než některé v poslední době publikované, „čistě“ chemické techniky, například pyrolýza čistírenských kalů. Důležité však na celé, výše komentované diskusi je to, že by si měl každý, kdo si dělá ambice na definování, jakýchkoliv výsledných parametrů provozovaných a budovaných ČOV, nejprve uvědomit klíčový význam hydraulických a technických parametrů na ČOV napojené stokové soustavy. Je škoda, že se stejně bouřlivá debata neodvívjala k tématu nárůstu zpoplatnění nečištěných odpadních vod (jednotné kanalizace, odlehčení apod.), které není v „novele“ dostatečně zdůvodněno a na případné zvýšení cen vodného a stočného by v případě přijetí zákona mělo daleko větší (řádově), ekonomický dopad než poplatky za fosfor nebo amoniakální dusík, přičemž okamžité globální řešení tohoto problému je nereálné a bez dotací pro vlastníka ekonomicky nedostupné.